

Bondeförbundets grundprogram

Antaget vid 1933 års förbundsstämma

Ragnar Sandbergs Tryckeri, Stockholm 1938

I. Bondeförbundet, landsbygdens folkparti, är en sammanslutning av Sveriges landsbygdsbefolkning i ett eget parti och ser som sin främsta uppgift att kämpa för landsbygdens rätt och likställighet vid avgörandet av vårt lands sociala, politiska och ekonomiska livsfrågor.

Tillvaratagandet av landsbygdsfolkets rätt är en viktig fosterländsk uppgift.

II. Under århundraden ha Sveriges bönder bevarat tron på kristendomen som en rik källa till andligt liv.

Då kristendomen är den säkraste grundvalen för en redbar och allmängagnelig livsföring, måste kristen tro och livsåskådning främjas och bevaras som grundval för svensk folkuppfostran.

Det religiösa livet bör beredas möjlighet att utveckla sig fritt och ostört av kristendomsfientliga inflytelser.

Undervisningsväsendets ändamålsenliga och praktiska utveckling bör främjas och dess karaktär av en hela folkets uppgift betonas. Landsbygdsungdomens bildningssträvanden och möjlighet att till rimliga kostnader erhålla tillgång till behövlig praktisk och teoretisk undervisning bör underlättas.

III. För bondeklassen måste som en naturlig uppgift framstå bevarandet av de svenska hemmen, hävdandet av familjebandens värde för individerna och samhället, liksom av de värden som ett verkligt hem har att ge åt familjemedlemmarna och särskilt åt det uppväxande släktet.

Härmed sammanhängande sociala och ekonomiska problem böra uppmärksammas i syfte att underlätta familjebildningen och bereda ökade möjligheter för de unga att vid någorlunda tidig ålder bilda hem.

De sedligt och moraliskt nedbrytande krafter, som verka i riktning att upplösa familjebanden, måste bekämpas.

IV. Som en nationell uppgift framstår den svenska folkstammens bevarande mot inblandning av mindervärdiga utländska raselement samt motverkandet av invandring till Sverige av icke önskvärda främlingar.

Folkmaterialets bevarande och stärkande är en livsfråga för vår nationella utveckling.

Ett energiskt arbete måste bedrivas för folkhälsans höjande och vårt folk skyddas mot degenererande inflytelser.

Folkfienden alkoholens fördärliga verkningar måste genom upplysning, lagstiftning och på annat sätt effektivt bekämpas. Målet allmän folkknykterhet, får aldrig lämnas ur sikte.

V. Ingen del av Sveriges folk är som bondeklassen förbunden med Sveriges historia och svensk statstradition. Bondebefolkningens bevarande och stärkande utgör förutsättningen för fyllandet av dess fäderneärvda uppgift i statslivet och en grundval för svensk nationell utveckling.

Landsbygdsfolkets betydelse som källa till svensk folkförnyelse framstår med ökat värde, ju mera industrialismen och stadskulturen tär på folkkraften.

Det gällande valsystemet bör utvecklas så att bättre möjligheter beredas landsbygdens folk att göra sig gällande i konkurrensen med städernas och de stora industrisamhällenas väljare och en mera rättvis -representation erhålles med hänsyn tagen till befolkningsgruppernas storlek.

VI. Liksom Sveriges bönder från urminnes tid haft en rättsvardande uppgift av grundläggande betydelse, så utgöra de alltjämt det säkraste värdet för vår gamla svenska rätt och lag mot nedrivande läror, liksom mot orosstiftare och våldsmän. Det folkliga inflytandet inom rättsskipningen bör bevaras och stärkas, tro och heder hävdas som grundpelare för svensk rättskultur, liksom rättsväsens och rättfärdighetens principer i allmänna angelägenheter. Lagöverträdelser av alla slag måste utan slapphet bekämpas och alla försök att omstörta den bestående samhällsordningen nedslås.

VII. De senaste årtiondenas sociala utveckling har fört med sig en utvidgning av ämbetsverken och en ökning av statstjänstemännens antal, som är ägnad att inge betänkligheter. Landsbygdsbefolkningen, som alltid bekämpat ämbetsmänna och fogdevälde, måste alltfört kräva, att ämbetsmannainflytandet inom vårt offentliga liv begränsas, att tillskapandet av icke nödvändiga ämbeten och tjänster förhindras samt att skärpt uppmärksamhet ägnas åt kontroll av administrationen och revision av medelsförvaltningen. Största möjliga sparsamhet bör iakttagas med allmänna medel.

VIII. Bondeförbundet vill främja en nationell näringspolitik, som tillvaratager det svenska folkets intressen och bereder arbete åt svenska armar. Vi motsätta oss en sådan utveckling av vårt lands näringspolitik, varigenom näringslivet blottställes för utländskt godtycke och vår ekonomiska och politiska självständighet äventyras. Det svenska näringslivet bör i första hand inriktas mot tillgodoseende av de egna behoven med företrädesrätt, för svensk produktion till den egna avsättningsmarknaden.

IX. Bondeförbundet arbetar för en jordbrukspolitik, som bereder jordbrukets och dess binärings utöware rättvis lön för arbetet, bevarar jorden i den jordbrukande befolkningens hand samt bereder ekonomisk likställighet med andra motsvarande samhällsgrupper och tryggad utkomst åt jordbrukets folk, varvid arrendatorers och mindre jordbrukares levnadsvillkor särskilt beaktas och rimliga lönekrav tillgodoses för jordtorpare samt lant- och skogsarbetare. Vi kräva även en rättvis avvägning av tullarna, som förhindrar att tullbördorna vältras över på landsbygdens folk.

X. Starka och välordnade ekonomiska föreningar bland jordbrukarna är en nödvändig förutsättning för att många av de genom Bondeförbundets politiska verksamhet uppnådda resultaten skola bli till avsett gagn för jordbruksbefolkningen. Vi vilja därför kraftigt arbeta för allmän anslutning till, enig sammanhållning i och obrottslig solidaritet med jordbrukarnas ekonomiska och fackliga föreningsrörelse.

XI. Bondeförbundet bekämpar storkapitalistisk utsugning, bankväsendets monopolisering liksom andra slag av truster och monopolbildningar, vilka avse att bereda sina utöware oskäligen vinster, onödigt fördyrande av varorna på vägen mellan producenter och konsumenter, så ock fackföreningsväsendets skadliga utväxter. Kreditinrättningar i jordbrukarnas egna händer böra kraftigt stödjas, så att landsbygdens sparkapital bevaras åt det egna kreditbehovet.

Näringslivet måste utvecklas mot ökad planmässighet och ändamålsenlighet till gagn för hela folket.

XII. För Sveriges jordbruksfolk, som av sin historia lärt, vilka offer av blod och egendom som krig, utländskt övervåld och förtryck medföra, måste fred och samförstånd mellan folken samt värnandet av vårt lands frihet och oberoende vara en hjärtesak, som efter måttet av våra krafter bör främjas.

Även inom vårt eget folk vilja vi verka för fred och förståelse mellan klasserna på grundval av inbördes aktning och respekterande av varandras livsintressen, för övervinnandet av vålds- och hatpropaganda, för samhällsfred och fosterländsk folkgemenskap.